

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет суспільно-гуманітарних наук та права
Кафедра соціології та філософії

Затверджено на засіданні кафедри соціології та філософії

завідувач кафедри

Л.В. Афанасьєва

протокол № 2 від 02.09.2024 р

Робоча програма ОК ПОЛІТОЛОГІЯ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Політологія нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	бакалавр 054 Соціологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2024-2025/ 1 семестр / 1 курс
Викладач	Цюрупа М.В.
Профайл викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?user=WQxtCJYAAAAJ&hl=uk
Контактний телефон	+38 0671476362
Е-mail:	mvz999@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Богдана Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2124
Консультації	Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького що п'ятниці з 10 ⁰⁰ до 11 ⁰⁰ .

АНОТАЦІЯ

Певним чином упорядкована система знань про політику існує протягом двох з половиною тисячоліть. Вона являє собою один з найяскравіших та найважливіших продуктів людського розуму, без якого неможливо уявити, пояснити та передбачити еволюцію суспільства. Сучасна політологія – це комплексна наука, метою якої є вивчення і аналіз політичної сфери життєдіяльності соціуму.

Політологія в Україні - наука відносно молода, нині вона перебуває на етапі становлення: розвиваються науково-дослідницькі центри, збільшується кількість друкованих галузевих видань, у багатьох вищих навчальних закладах здійснюється підготовка профільних спеціалістів. Нині вітчизняна політологія є однією з провідних дисциплін у сфері гуманітарної освіти, вона посідає чільне місце в системі підготовки висококваліфікованих фахівців в будь-якій царині суспільного життя.

Під час викладання та вивчення політології реалізуються такі базові принципи, як фундаментальність, системність, наступність, єдність логічного та історичного, національного й загальнолюдського, суспільного та особистісного, теорії й практики, навчання і виховання.

Пропонований курс охоплює загальне коло проблем сучасної політичної науки, а саме: предмет, систему категорій, методи та функції політології; розвиток політики як суспільного явища; історію світової та вітчизняної політичної думки; питання сутності політичної влади; аспекти функціонування політичної системи суспільства; роль держави як інституту політичної системи; аналіз якісних характеристик політичних режимів; сутність політичних процесів; закономірності розвитку й функціонування системи світової політики і міжнародних відносин.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Мета: формування у студентів системних знань про політичну сферу суспільного життя, що повинно забезпечувати уміння самостійно аналізувати політичні явища та процеси, робити свідомий політичний вибір, посідати активну життєву позицію, а також допомогти майбутньому спеціалісту у формуванні власного світогляду.

Завдання :

Теоретичні: сформувати у студентів погляди на політичні концепції видатних мислителів минулого та сучасності; сприяти формуванню знань про основні категорії політології, структуру політичної системи суспільства та політичного процесу, типологію основних політичних інститутів, утворень, елементів політичного процесу; сформувати у студентів уявлення про основні точки зору на найбільш суперечливі проблеми політології.

Практичні: забезпечити реалізацію навичок студентів давати основні характеристики політичним системам та політичним процесам сучасної України, визначати основні напрями та протиріччя процесу формування глобальної політичної системи, факторів розгортання основних характеристик світового політичного процесу, ролі та місця України у світовому політичному процесі.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері соціології, що передбачають застосування основних соціологічних теорій і методів та характеризуються комплексністю та невизначеністю умов

2. Загальні компетентності:

ЗК 05 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)

ЗК 06 Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК 09 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК 11 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК 12 Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

3. Спеціальні компетентності:

СК 02. Здатність до опанування та використання основних класичних та сучасних соціологічних теорій

СК 03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в громадянському суспільстві України та в світовій спільноті в цілому

СК 09. Здатність аналізувати суспільні рухи, організації, використовуючи теоретичний потенціал парадигм колективної поведінки, мобілізації ресурсів, ідентичності

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання (РН)

РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.

РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.

РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціально-культурних, економічних, політичних явищ у контексті професійних задач.

РН14. Аналізувати статистичні дані, суспільні рухи, організації, використовуючи теоретичний потенціал парадигм колективної поведінки, мобілізації ресурсів, ідентичності.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Комунікабельність
2. Критичне мислення
3. Прийняття рішень
4. Творчість
5. Переконавання
6. Відкритість до критики

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

1. Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх;
2. Сприяння побудові миролюбного і відкритого суспільства в інтересах сталого розвитку

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекція	Семінарське заняття	Самостійна робота	Всього кредитів) (годин,
Кількість годин денна форма	16	14	60	90/3

Підсумковий контроль – залік

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять вітається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, дотримується студентоцентризований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj> Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем (модулів)	Кількість годин (денна форма)				Рекомендована література
	Л	ПР	СР	ВСЬОГО	
Блок 1. Політологія як наука					
Тема 1. Предмет, методи та функції політології	2	-	8	12	1-17
Тема 2. Політика як соціальне явище. Історія розвитку політичної думки	2	2	6	12	1-17
Тема 3. Влада в політичному житті суспільства. Політичні режими	2	2	6	11	1-17
Тема 4. Політичні відносини	2	2	8	11	1-17
Блок 2. Інститути політичної системи					
Тема 5. Людина і політика	2	2	8	10	1-17
Тема 6. Політичні партії і громадсько-політичні рухи. Політичні еліти	2	2	8	12	1-17
Тема 7. Політична діяльність як рушійна сила політичного процесу	2	2	8	10	1-17
Тема 8. Політика України в системі сучасних міжнародних відносин	2	2	8	12	1-17
Усього	16	14	60	90	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Тема 1. Предмет, методи та функції політології

Політологія як наука і навчальна дисципліна. Теоретичні передумови виникнення та основні етапи розвитку науки про політику. Об'єкт і предмет політології. Категоріальний апарат і методологія політологічних досліджень. Функції політології. Система політичних наук.

Співвідношення політології з іншими соціальними та гуманітарними науками. Політологія і юридичні дисципліни. Роль політології у формуванні політичного світогляду та політичної культури правознавця. Значення політології на сучасному етапі розвитку України.

Тема 2. Політика як соціальне явище. Історія розвитку політичної думки

Політика як соціокультурний феномен. Економічні, соціальні та духовні детермінанти політики як форми соціальної практики. Основні підходи до визначення політики. Політика як система взаємодій. Політика і держава. Структура та функції політики. Ознаки та засоби політики. Взаємозв'язок політики та економіки, політики та моралі, політики та права. Місце політики в суспільному житті. Основні тенденції розвитку політики в сучасній Україні.

Політична думка Стародавнього світу. Середньовічні політично-релігійні концепції. Політичні вчення епохи Відродження та Нового часу. Новітні політичні теорії. Українська та російська політична думка в контексті загальносвітових тенденцій. Перспективи розвитку політичної науки у третьому тисячолітті.

Тема 3. Влада в політичному житті суспільства. Політичні режими

Поняття та види влади. Сутність і природа політичної влади. Економічні основи політичного владарювання. Специфіка політологічного аналізу влади і владних відносин. Основні концепції політичної влади. Способи існування та методи здійснення влади. Традиційні форми політичної влади. Шляхи досягнення влади. Зміст концепції поділу влад. Особливості політичної влади в Україні.

Поняття й типологія політичних режимів. Форми політичного режиму. Модель перехідного режиму як результат трансформації класичних типів. Політичний режим в Україні. Теоретичні підходи до визначення української моделі політичного режиму. Конституційні засади становлення та функціонування політичної системи України.

Поняття, ознаки та інститути демократії. Основні принципи демократії. Інститути представницької та прямої демократії. Органи законодавчої, виконавчої та судової влади, політичні партії та інші суспільно-політичні організації, засоби масової інформації в демократичному суспільстві. Парламентаризм як складова частина демократичного режиму. Сучасні форми демократії: лібералізм, колективістська демократія, плюралістична демократія та їх ознаки. Особливості становлення і розвитку демократії в сучасній Україні.

Тема 4. Політичні відносини

Поняття і сутність політичних відносин, їх місце в системі суспільних відносин. Політичні відносини як взаємозв'язок і взаємодія соціальних спільностей людей з приводу політичної влади, управління і регулювання політичних інтересів суб'єктів. Об'єктивність і суб'єктивність політичних відносин. Види політичних відносин. Форми політичних відносин. Політичні відносини в сучасній Україні.

Поняття політичної системи. Підсистеми політичної системи та їх функції. Держава як основний інститут політичної системи. Класифікація політичних систем. Взаємозв'язок права та політики. Сутність правової політики, її суб'єкти та особливості реалізації в Україні.

Політичні відносини в громадянському суспільстві. Передумови формування та принципи громадянського суспільства. Сутність громадянства та утвердження його інституту. Взаємозв'язок громадянського суспільства та правової держави. Відповідальність держави перед громадянином як принцип правової держави. Сутність соціальної держави. Права та обов'язки, відповідальність громадянина. Загальна декларація прав людини та її політичне значення. Конституційні засади політичного життя. Особливості формування особистості громадянина України в сучасних умовах.

Тема 5. Людина і політика

Людський вимір політики: особистість як її суб'єкт і об'єкт. Співвідношення понять «індивід», «особа», «громадянин». Політичні потреби та інтереси особи. Політична соціалізація особи як процес входження людини в політичну діяльність. Концепції політичної соціалізації. Функції політичної соціалізації. Пасивність і активність людини в політиці. Конформізм і неконформізм. Напрямки та рівні політичної соціалізації в політичному житті українського суспільства. Роль особистості в політичному житті суспільства.

Основні фази політичної соціалізації: інтеріоризації та політичної адаптації. Форми політичної участі та типи політичного статусу особи. Політичний і правовий статус громадянина. Суверенітет особи. Громадянин і держава. Політичне відчуження, його поняття та прояви: соціальна апатія, конформізм, абсентеїзм.

Підходи до розуміння політичного лідерства, причини ознаки та функції. Концепції та теорії політичного лідерства. Системи рекрутування політичних лідерів. Культ особи. Особливості функціонування політичного лідерства в Україні.

Взаємозв'язок моралі і політики. Гуманізація політики. Політика і насильство. Сутність політичної етики як науки. Вирішення питання співвідношення моралі і політики в Україні.

Тема 6. Політичні партії і громадсько-політичні рухи. Політичні еліти

Поняття політичної партії. Генезис і типологія політичних партій, їх функції в політичних системах сучасного суспільства. Одно і багатопартійні політичні системи. Програмні цілі, зміст і засоби політичної діяльності. Багатопартійність як умова демократизації всіх сторін суспільного життя. Специфіка та перспективи формування партійної системи в Україні.

Громадські організації та рухи як елементи структури громадянського суспільства. Сутність громадських організацій та рухів як механізмів вияву та реалізації суспільно-групових інтересів. Рухи, організації, політичні партії їх взаємозв'язок і взаємодія. Типологія громадсько-політичних об'єднань та рухів. Перспективи подальшого розвитку громадських організацій та рухів України у зв'язку із становленням громадянського суспільства та правової держави. Групи інтересів та групи тиску: поняття, класифікація, функції. Сутність процесу лобіювання та лобізму.

Поняття еліти. Теорії еліт. Владна, економічна, ідеологічна, військова, наукова та культурна еліта. Сутність та природа політичної еліти. Теорії демократичного елітизму. Основні функції політичної еліти. Механізм формування та система відбору політичної еліти. Основні риси політичної еліти України. Вплив української еліти на політичне та економічне життя суспільства.

Тема 7. Політична діяльність як рушійна сила політичного процесу

Поняття політичного процесу. Сутність і зміст політичного процесу. Політичний процес як послідовність політичних ситуацій: змінюваність у часі і просторі. Типологізація політичного процесу. Форми політичного процесу. Політична трансформація та політична модернізація. Основні стадії політичного процесу. Вертикальні і горизонтальні зв'язки в політиці.

Політична діяльність як сукупність методів і засобів виконання владних функцій політичними силами. Організація політичної діяльності. Структура політичної діяльності, її умови і результати, суб'єкти і об'єкти, цілі і засоби. Специфіка політичного функціонування. Політичне рішення. Основні етапи прийняття політичного рішення. Теоретичні і прикладні, аксіологічні та інструментальні компоненти політичного знання, їх роль у підготовці та прийнятті політичних рішень.

Тема 8. Політика України в системі сучасних міжнародних відносин

Зовнішня політика: визначення, функції, засоби реалізації. Взаємозв'язок зовнішньої та внутрішньої політики держави. Зовнішньополітичний курс держави, процес його формування. Поняття, сутність та суб'єкти міжнародних відносин. Процес глобалізації, глобальні проблеми світового розвитку та їхній вплив на міжнародні відносини.

Місце України у світовому та пострадянському геополітичному просторі. Україна як суб'єкт міжнародних відносин: основні міжнародні договори та угоди. Геополітичні фактори входження України в міжнародні структури та стратегії зовнішньої політики України. Форми зовнішньо-політичної діяльності в Україні: держави, партій, громадських організацій, економічних і культурних установ. Міжнародна допомога Україні і участь України в світових інтеграційних процесах та миротворчих акціях.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Підготуйте тези на тему “Пасивність і активність людини в політиці”
2	Напишіть есе на тему “Взаємозв'язок моралі і політики”. Розкрийте такі аспекти: Гуманізація політики. Політика і насильство. Вирішення питання співвідношення моралі і політики в Україні”
3	Підготувати доповідь на тему :”Як суспільні рухи відрізняються від політичних партій?”

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Що таке політологія як наука та навчальна дисципліна?
2. Які теоретичні передумови виникнення політології?
3. Назвіть основні етапи розвитку науки про політику.
4. У чому виникає відмінність між об'єктом і предметом політології?

5. Які основні методи політологічних досліджень?
6. Які функції виконує політологія?
7. Як політологія співвідноситься з іншими соціальними науками?
8. Який вплив має політологія на формування політичної культури соціолога?
9. У чому виникає значення політології для сучасної України?
10. Які категорії належать до основного понятійного апарату політології?
11. Як можна застосувати політику як соціокультурний феномен?
12. Які основні підходи до визначення політики?
13. У чому відбувається взаємозв'язок політики та економіки?
14. Яка роль гравця держави в політиці?
15. Які основні ознаки політики?
16. Назвіть основні функції політики.
17. Яка політика співвідноситься з мораллю та правом?
18. Які основні етапи розвитку політичної думки в історії людства?
19. У чому виникає внесок мислителів епохи Відродження у політичну науку?
20. Які основні тенденції розвитку політики в сучасній Україні?
21. Що таке політична влада і які її основні риси?
22. Назвіть основні концепції політичної влади.
23. Які методи здійснення політичної влади?
24. У чому зміст концепції поділу влад?
25. Як є основні форми політичних режимів?

26. Як можна охарактеризувати політичний режим України?
27. Що таке демократія? які її основні ознаки?
28. Які бувають сучасні форми демократії?
29. Яку роль гравці політичні партії та ЗМІ в демократичному суспільстві?
30. Які особливості розвитку демократії в Україні?
31. Як закінчуються політичні відносини?
32. Які ви бачите та форми політичних відносин?
33. Яке місце політичних відносин у системі суспільних відносин?
34. Що таке політична система? Які її підсистеми?
35. Яка роль другої держави в політичній системі?
36. Як взаємодіють право та політика?
37. Що таке громадянське суспільство?
38. Які основні принципи громадянського суспільства?
39. Яке політичне значення має Загальна декларація прав людини?
40. Як впливає громадянське суспільство на політичну систему України?
41. У чому виникає сутність політичної соціалізації особи?
42. Які основні концепції політичної соціалізації країни?
43. Як політична соціалізація впливає на громадянську активність?
44. Що таке політичний статус громадянина?
45. У чому виникає сутність політичного відчуження?
46. Як співвідноситься мораль та політика?

47. Що таке політичне лідерство?
48. Які основні теорії політичного лідерства країни?
49. Як формується політична еліта в Україні?
50. Як політичний лідер впливає на суспільні процеси?
51. Які були типології політичних партій?
52. Як політичні партії впливають на політичну систему?
53. Яку роль відіграють громадські організації в політичному житті?
54. Що таке групи інтересів і групи тиску?
55. У чому виникає сутність політичного лобізму?
56. Які основні функції політичної еліти?
57. Як формується політична еліта в Україні?
58. Які особливості взаємодії політичної еліти з громадянами

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН01. Використовувати понятійний апарат соціології в освітній, дослідницькій та інших сферах професійної діяльності.	Лекції-дискусії, опрацювання наукових текстів/досліджень, створення ситуацій пізнавальної новизни, аналітичний метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, самостійна робота студентів	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання самостійних завдань/проектних робіт, оцінювання доповідей,

		оцінювання активності на занятті, тестування,
РН02. Розуміти історію розвитку соціології, її сучасні концепції та теорії, основні проблеми.	Лекції-дискусії, пояснення, спостереження, кейс-стаді, моделювання ситуацій, виконання індивідуальних навчальних завдань, аналітичний метод, методи інтерактивного навчання	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання самостійних завдань/проектних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування
РН04. Пояснювати закономірності та особливості розвитку і функціонування соціально-культурних, економічних, політичних явищ у контексті професійних задач.	Лекції-дискусії, пояснення, спостереження, кейс-стаді, самостійна робота студентів, виконання індивідуальних завдань, аналітичний метод, моделювання ситуацій	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання самостійних завдань/проектних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування
РН14. Аналізувати статистичні дані, суспільні рухи, організації, використовуючи теоретичний потенціал парадигм колективної поведінки, мобілізації ресурсів, ідентичності.	Лекції-дискусії, проблемний виклад, пояснення, кейс-стаді, аналітичний метод, створення ситуацій пізнавальної новизни аналітичний метод, методи інтерактивного навчання	Поточний контроль: усне опитування, оцінювання виконання самостійних завдань/проектних робіт, оцінювання доповідей, оцінювання активності на занятті, тестування

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів.

Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі екзамену, раліку/диференційного заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи (КР), загальний бал рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено проходження навчальної практики (НП), загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + НП) / 2$, де ЗБ ОК = 100 балів; НП = 100 балів.

Якщо освітнім компонентом передбачено виконання курсової роботи та проходження навчальної практики, загальний бал (ЗБ) рахується за формулою: $ЗБ = (ЗБ\text{ ОК} + КР + НП) / 3$, де ЗБ ОК = 100 балів; КР = 100 балів; НП = 100 балів.

	Бальна-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента		
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):	Блок 1	Блок 2
	Блок 1: Політологія як наука		
	Творче завдання: Людський вимір політики: особистість як її суб'єкт і об'єкт. Співвідношення понять «індивід», «особа», «громадянин»	5	
	Підготовка і захист завдання: Підготуйте презентацію, де на конкретних прикладах з історії політології покажете концепцію розвитку громадянського суспільства в контексті трансформації пострадянського простору.	5	
	Підготуйте Есе на тему: “Особливості формування особистості громадянина України в сучасних умовах”	5	
	Блок 2: Інститути політичної системи <i>Підготуйте питання для наступних групових дискусій. Підготовка може включати створення презентацій, доповідей (5-7 хв), повідомлень, написання есе, розробка/створення проблемних питань, публічна інтерпретація результатів навчальної рефлексії та критичного мислення матеріалу</i>		
	Типи інституцій громадянського суспільства в контексті суспільних рухів (Формальні установи. Неформальні групи		5

	.Інтернет-спільноти)		
	Громадянське суспільство як багатшарова структура. Інституційна складова громадянського суспільства. Горизонтальна та вертикальна структура.		5
	Сутність та природа політичної еліти. Теорії демократичного елітизму.		5
	Разом	15	15
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Підготуйте тези на тему “Пасивність і активність людини в політиці”		10
	Напишіть есе на тему ".Взаємозв’язок моралі і політики” . Розкрийте такі аспекти: “Гуманізація політики. Політика і насильство. Сутність політичної етики як науки. Вирішення питання співвідношення моралі і політики в Україні”		10
	Підготувати доповідь на тему :”Як суспільні рухи відрізняються від політичних партій?”		10
	Підсумковий контроль: іспит (максимальний бал – 40)		40
	Загальний бал (максимальний бал – 100)		100

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Підготовка і захист завдання	Максимально 5 балів: 1. 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, 2. 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, 3. 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті,

	4. 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат. 0 балів – відповідь відсутня
Творчі завдання/Практико-орієнтовані завдання	Максимально 10 балів: 9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається 5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано 0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь

	працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані
Науково-пошукові завдання	Максимально 10 балів: 9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у доборі практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у доборі практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у доборі практичних вправ 5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у доборі практичних вправ 3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у доборі практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи 2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано 0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є залік, на його складання надається 40 балів. Залік включає 2 теоретичні питання (максимально оцінюється в 20 балів), практичне завдання (максимально оцінюється в 20 балів).

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	9-10	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	Добре	8	33-35
Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	Добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях	Не зараховано (з	0-1	1-20

на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)		
---	---	--	--

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C	Добре	
64-73	D	Задовільно	
60-63	E	Задовільно	
35-59	F X	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на цодт, а також в whats app групах.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Брегеда А. Ю. Основи політології: навчальний посібник. Київ: КНЕУ, 2021. 312 с.

2. Бебик В. М. Політологія для політика і громадянина. Київ: МАУП, 2021. 424 с.
3. Баранівський В. Ф. Політологія [Текст] : підручник / В. Ф. Баранівський ; Нац. акад. упр. - Київ : НАУ, 2016. - 235 с.
4. Воронянський О.В. Політологія: підручник / [Воронянський О.В., Кулішенко Т.Ю., Скубій І.В.]; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
5. Горlach М. І. Політологія: наука про політику: підручник для студентів вищих навчальних закладах. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 840 с.
6. Гелей С. Д. Політологія: навчальний посібник. Київ: Знання, 2021. 415 с.
7. Даль Роберт А. Поліархія. Участь у політичному житті та опозиція / О.Д. Білогорський (пер.з англ.). – Х. : Каравела, 2002. – 216 с.
8. Кулагін Ю.І., Полурез В. І. Політологія. Практикум: навч. посіб. / Ю. І. Кулагін, В. І. Полурез; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. — К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010. — 231 с.
9. Мальцева, О. В. Політологія [Текст] : навч. посіб. / О. В. Мальцева, Г. М. Марінова ; Держ. ВНЗ "Приазов. держ. техн. ун-т". - Маріуполь : ПДТУ, 2015. - 159 с.
10. Муляр В. І. Політологія [Текст] : навч.-метод. посіб. / Муляр В. І., Загурська-Антонюк В. Ф., Панасюк Н. В. ; [за заг. ред. В. І. Муляра] ; Житомир. держ. технол. ун-т. - Житомир : Волинь, 2015. - 154 с.
11. Воронянський О.В. Політологія [Текст]: підручник / [Воронянський О. В., Кулішенко Т. Ю., Скубій І. В.] ; Харків. нац. техн. ун-т сіл. госп-ва ім. Петра Василенка. - Харків : ХНТУСГ ім. Петра Василенка, 2017. - 179 с.
12. Політологія: підручник / [М. П. Требін та ін.]; за ред. проф. М. П. Требіна; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : Право, 2018. — 460 с.
13. Політологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів/ За ред. Кременя В.Г., Горлача М.І. – К.; Харків: Єдинорог, 2007. – 640 с.
14. Політологія: підручник / О. В. Бабкіна (ред.), В.П. Горбатенко (ред.). – 3-тє вид., перероб., доп. – К. : Академія, 2008. – 567 с.
15. Стрієк Т. Невловні категорії. Нариси про гуманітаристику, історію і політику в сучасних Україні, Польщі та Росії [Текст] / Томаш Стрієк ; [пер. з пол. : А. Павлишин та ін. ; наук. ред. В. Склокін]. - Київ : Ніка-Центр, 2015. - 319 с.
16. Цюрупа М.В., Ясинська В. С. Основи сучасної політології: підручник. – К.: Кондор, 2009. – 354 с.
17. Дзюбка І. С. Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Центр навчальної літератури. 2021. 711с.

Інтернет ресурси

1. <http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/index.phtml> бібліотека філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
2. <http://www.psylib.kiev.ua> – електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.).
3. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> – електронна бібліотека кафедри політології філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
4. <http://www.philosophy.ua> – сайт Українського філософського фонду.
5. <http://www.ji.lviv.ua/index.htm> – інтернет-версія культурологічного часопису «Ї».
6. <http://litorys.org.ua> – сайт «Ізборник»: історія України IX–XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології).
7. <http://dialogs.org.ua/ua/> – «Діалог.UA» (інформаційний ресурс, орієнтований на суспільний діалог з проблем стратегії розвитку України, стимулюванні дискусій, які б допомогли віднайти шляхи до встановлення соціально-політичного консенсусу щодо образу майбутнього країни, її місця та місії у світі).
8. The Oxford Handbook of Transnational Feminist movement [https:// www.acadcmia.edu/32843l65/rhe](https://www.acadcmia.edu/32843l65/rhe) The Oxford Handbook of Transnational Feminist movements.
9. Democracy Index 2020: <https://www.ciu.eom/n/campaigns/democracy-index-2020/>